

MEDITERRANI

JOAN BARBARÀ

barbarà

MUSEU DE MONTSERRAT

DEL 22 DE NOVEMBRE DE 2013
AL 23 DE FEBRER DE 2014

Joan Barbarà exposa per primer cop als disset anys, l'any 1943, a la col·lectiva *Els Blaus* amb Joan Ponç i August Puig al Centre Excursionista de Sarrià. L'any següent munta el seu primer taller al carrer Argenteria de Barcelona. Assisteix als cursos d'Antoni Prats, on coneix Pamen Trenkle, que esdevindrà la seva dona amb la qual tindrà tres fills. Participa en els cursos i tallers de Francesc Mèlich i Edouard Chimot. Il·lustra amb gravats el text de Joan Triadú per al llibre *Collsacabra* (1949). Comença el llibre *Eivissa*, que enllesteix l'any 2008. Exposa els seus olis a les Galeries Laietanes, a la Biennal Hispanoamericana i a la Sala Dalmau, i els gravats, a la Galeria Maeght. L'any 1953 obté el primer premi de gravat a l'Exposició Municipal de Barcelona.

Visita espontània a Pío Baroja, amb el qual s'intercanvien textos i dibuixos. Viatge d'estudi a París, gràcies a una beca de l'Institut Francès, on funda l'*Atelier de Recherches Plàstiques et*

Techniques Calcographiques amb Lluís Bracons. Allà col·labora amb diversos tallers i coneix Salvador Dalí, que li presenta Picasso, Miró i altres creadors del moment. De tornada a Barcelona, reuneix en el seu propi taller els artistes de la seva generació: Tàpies, Chillida i Saura, amb els seus mestres suara esmentats. El seu taller es troba saturat de grans projectes i esdevé un centre d'estudi d'interès internacional, els resultats del qual són avalats pels editors més acreditats.

A més, escriptors tan importants com Joan Triadú, Baltasar Porcel i Miquel Dolç han col·laborat en l'edició de llibres de bibliòfil o d'artista.

Gràcies a la seva dona, s'endinsa en l'ambient musical i coneix compositors i músics com Josep Cercós i Lewin-Richter. Per mitjà del seu gendre, el violoncel·lista Pere Busquets, es relaciona amb Àngel Soler, amb el Quartet Sonor i amb Paul Tortellier, i converteix una part del taller en sala d'assaigs. La visita al Liceu després de l'incendi, acompanyat de Pere Busquets i Montserrat Caballé, l'impressiona vivament i en fa un gravat.

Viatja pel Mediterrani amb l'hellenista Alexis Eudald Solà i tots dos realitzen el llibre *Empúries, inici d'un retorn*, seguit d'una sèrie de gravats de gran format. L'exposició d'aquests gravats, la mostra d'homenatge als 50 anys del seu taller, la sèrie *Bodegons* i la sèrie *Negre sobre Negre* han estat exposades arreu del món.

J. i J. Blasi. Barcelona

DEL MEDITERRANISME

DE JOAN BARBARÀ

Ara, quan l'europèisme passa pel moment més profund d'incertesa a nivell teòric, social i estructural, és més oportú que mai parlar de mediterranisme. Oportú no sé si per il·lusió futura o per nostàlgia històrica.

Aquí a Catalunya, entre nosaltres, a inicis del segle XX, va néixer un mediterranisme empès per la política i teoritzat per la intel·lectualitat del moment. La literatura traspuava mediterranisme; la pintura i escultura revivien classicismes, tot tenia flaire d'essències d'algues a la platja.

Més tard vingueren temps tèrbols, però arreu quedà un substrat intens d'atzavares, veles romanes i llegendes de l'Olimp. Aquí és on va començar a sentir Joan Barbarà: rodejat de noucentistes, es va amarar de l'afany de perfecció manual, de les odes i poemes de rapsodes i de la llum que plateja les oliveres i verdeja els pins. La llarga estada a París, amb una beca del Cercle Maillol de l'Institut Francès de Barcelona, li va significar aprendre tots els secrets de la calcografia i reafirmar-se a rebutjar les boires nòrdiques, tot enyorant la cadència dels vents blaus i de les llunes esquinçades.

Després s'anirà conformant el Joan Barbarà cada vegada més arrelat a la terra, unes vegades des dels fets existencials, en altres ocasions fruit de la intensa reflexió cultural. En Joan Barbarà el mediterranisme es nodreix d'una vessant intel·lectual alhora que d'una vessant vital. Podem recordar ara aquell llegendari viatge del 1991 que ell i l'hel·lenista Alexis Eudald Solà van emprendre vers Grècia: *Empúries, inicis d'un retorn*, que es concretà en una treballada edició de bibliòfil l'any següent. Alexis E. Solà embolcalla llegendes, cants de mar, geografia d'illes assolellades i esquerpes; Joan Barbarà precisa amb traços subtils els illots, els emparrats, les restes arquitectòniques d'antigues grandeses.

L'any 1998 empengueren un viatge semblant. Però en la llarga sèrie de grans gravats que van sorgir d'aquest vell i nou itinerari sembla que la història —els monuments, les restes de la petjada dels herois— es debiliti i que agafa major protagonisme la natura, les dolces carenes de les muntanyes de la nostra geografia, les suaus gradacions de la llum solar sobre la mar i els núvols. La vida s'imposa a la història, sense oblidar-la ni menystenir-la. Per aquest motiu reneixen els bodegons, s'intensifiquin les natures mortes amb gerres, copes de vi, safates amb fruites, grans fruiters, una taula parada, finestres amb les persianes abaixades, en contrallum; tot un festí vivencial, un esclat de vida, de la vida viscuda amb fruïció, és a dir, mediterràniament.

Joan Barbarà és un exemple de l'apassionada confluència de la història i la vida.

Francesc Miralles

Carabassa. Aiguafort, 1991. 60 x 76 cm.

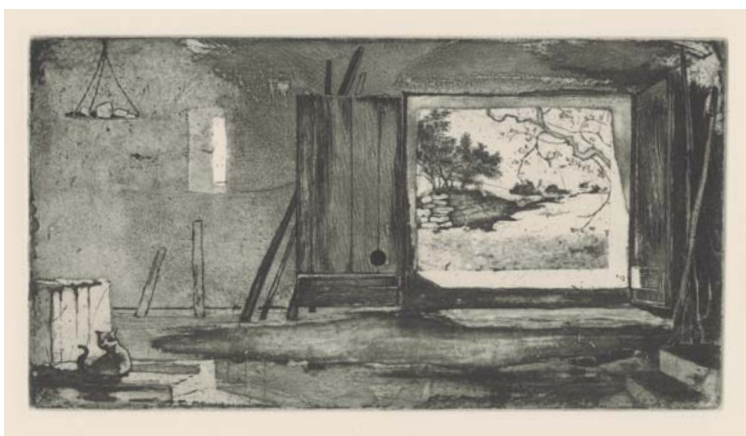
Acròpolis. Gravat calcogràfic, 2004. 105 x 205 cm. (detall)

Eivissa III. Llibre. Aiguafort i punta seca. 1960. 21,5 x 40 cm.

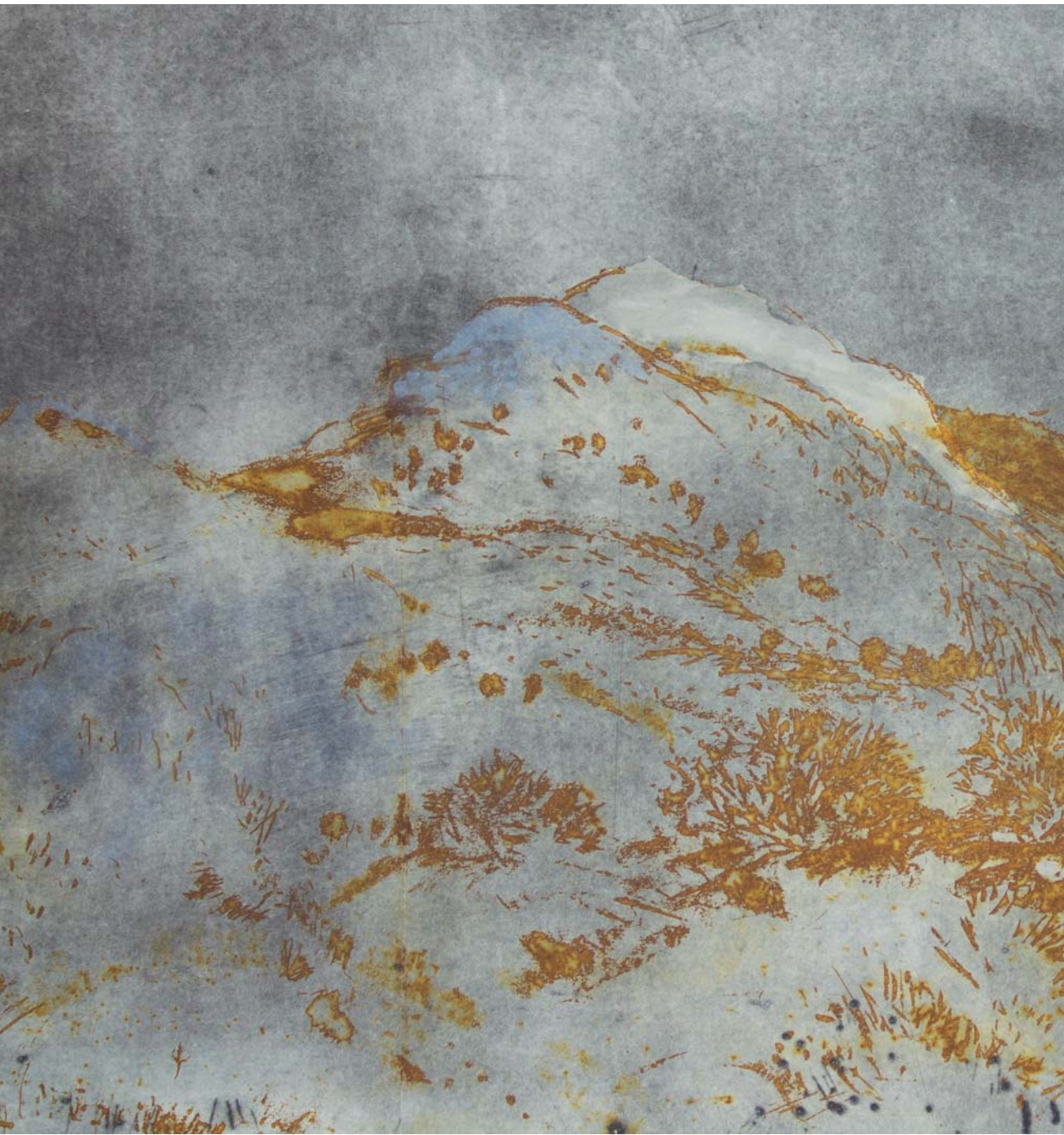

Eivissa XI. Llibre. Aiguafort, 1960. 21,5 x 40 cm.

Eivissa IX. Llibre. Aiguafort i punta seca. 1960. 21,5 x 40 cm.

Liceu. Gravat calcogràfic. 1998. 98 x 178 cm. (detall)

Llums del Garraf I. Aiguafort realçat. 2008. 66 x 180 cm. (detall)

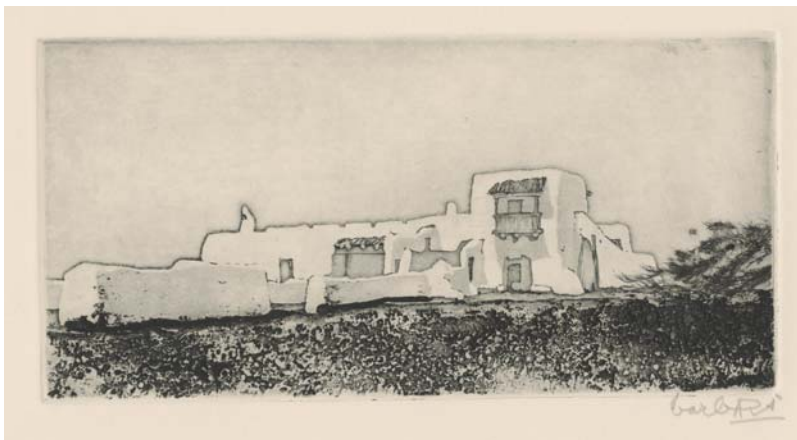

Eivissa VI. Llibre. Aiguafort i punta seca. 1950. 21,5 x 40 cm.

Camp d'ametllers. Oli sobre tela. 1963. 29 x 37 cm.

Vers Corint. Del llibre *Empúries, inici d'un retorn*. Aiguafort, 1992. 58 x 94 cm. (detall)

Eivissa VIII. Llibre. Aiguafort. 1952. 21,5 x 40 cm.

Arquitectura d'Eivissa. Oli sobre cartró. 1963. 38,6 x 65,4 cm.

Gravats realitzats per l'artista en els Tallers Calcogràfics Joan Barbarà i estampats per Virgili Barbarà, Toni Álvarez, Leo Serred i Pau Barbarà.